

**MASTER UNIVERSITARI EN MUSICOLOGIA, EDUCACIÓ MUSICAL I
INTERPRETACIÓ DE LA MÚSICA ANTIGA**

ANNEX I. Dimensió addicional. Desenvolupament i inserció professional

Creiem que el programa està afavorint la transició a la universitat dels estudiants que provenen de fora del sistema educatiu universitari. Les dades que aportem demostren que els estudiants que han egressat del Màster estan millorant de forma notable la seva inserció al món laboral. També es pot vincular l'ampliació de la seva formació amb la progressió que estan assolint als seus llocs de treball després de cursar el Màster.

A.1. Orientació i enfocament del programa formatiu

a) Evidències de la realitat professional que fonamenta el programa

La interpretació de la música antiga, realitzada a partir de criteris històrics informats, és una de les línies que més s'ha desenvolupat en el terreny de la interpretació musical durant els darrers anys. Per a la formació dels professionals cal un aprenentatge específic. La trajectòria habitual en la formació del músic sols començar amb una formació aplicada a partir de la pràctica en instruments moderns. Sol ser de manera posterior quan el músic evoluciona cap una especialització en la Interpretació de la Música Antiga.

El programa del nostre Màster permet el contacte dels estudiants amb la formació acadèmica, un fet que li otorga singularitat no només a Catalunya, sinó a tot l'estat espanyol. A més a més, permet una formació d'excel·lència tant en el nivell de pràctica instrumental, com en la formació teòrica i històrica, necessàries per a la Interpretació de la Música Antiga. A través del Conveni signat entre la UAB i la Escola Superior de Música de Catalunya es possibilita una formació integral dels estudiants en aquesta línia específica del Màster. L'existència d'aquests vasos comunicants entre les tres disciplines (Interpretació, Recerca musicològica, i Recerca en docència) aporta una fortalesa al Màster, i és un dels seus atractius principals. A tot Europa només existeixen tres Màsters d'unes característiques similars. Creiem que aquest fet juga a favor de la inserció professional dels estudiants egressats.

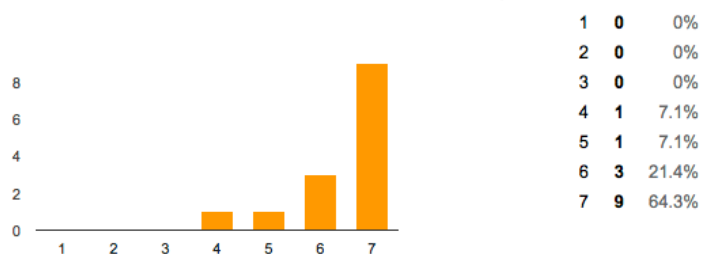
L'interès creixent en la Música Antiga els darrers anys està avalada per organitzacions d'abast internacional com l'England Arts Council i l'Academy of Ancient Music (<http://www.aam.co.uk>), el Réseau Européen de Musique Ancienne – REMA– (<http://www.rema-eemn.net>), la Fondazione Italiana per la Musica Antica –FIMA– (<http://www.fima-online.org/site/it>), l'Early Music America dedicada a la promoció a Amèrica del Nord –EMA– (<https://www.earlymusicamerica.org>), o l'Early Music Society of Victoria-Australia –EMSV– (<http://www.emsv.org.au>), per citar-ne només unes quantes de significatives. Els darrers anys s'ha produït un increment destacable en la difusió de la música antiga, així com en l'aparició de nous grups estables. Aquests elements garanteixen una major empleabilitat dels egressats del màster. Només a l'Estat espanyol es documenten a l'actualitat unes 13.790

entitats dedicades a la promoció, a la interpretació, com també a la realització d'enregistraments i a la difusió de la Música Antiga.¹

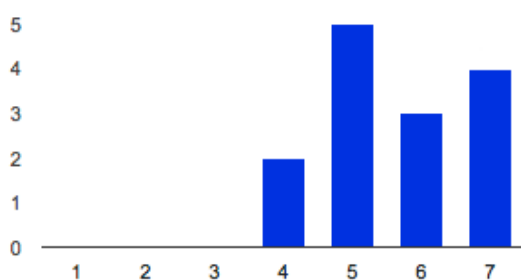
Per a poder fer una mesura concreta de l'empleabilitat derivada del Màster hem realitzat una enquesta entre els estudiants que han finalitzat els seus estudis entre els anys 2013/14 i 2014/15.² A partir d'una mostra realitzada sobre 45 estudiants hem pogut constatar que un percentatge elevat dels estudiants –un 64,3%– van creure que era molt important cursar el Màster per a millorar la seva trajectòria professional.

A la pregunta "La teva tria del Màster la vas fer pensant en millorar la trajectòria professional", on el rag 1 significa poc interès, i el 7 equivalia al màxim d'interès, els resultats han estat altament positius, responent un 64,3% dels enquestat amb la màxima valoració:

La teva tria del Màster la vas fer pensant en millorar la trajectòria professional

Els estudiants han relacionat també la millora de la seva trajectòria professional amb la possibilitat d'augmentar les oportunitats de treball, de manera que la fracció entre els que han cregut que era el més important (7), o bastant important (5), ha assolit uns percentatges que es mouen entre el 35,7% (5), el 21,4% (6) i el 28,6% (7):

Cal tenir present que el perfil dels estudiants que accedeixen al Màster és majoritàriament el d'un graduat que ja ha tingut experiència laboral prèvia. És força habitual que els estudiants de Grau Superior d'un instrument musical

¹ Dades extretes de la "Base de datos del Centro de Documentació de Música y Danza", depenent de l'INAEM (<http://musicadanza.es/inaemform>. Consulta realitzada el 16-X-2015).

² A l'enquesta sobre la inserció laboral realitzada per AQU Catalunya l'any 2014 no es contemplaven encara el Màster Universitari en "Musicologia, Educació Musical i Interpretació de la Música Antiga".

toquin de manera puntual –o a vegades ja de forma estable– en grups musicals. En el moment de complimentar els estudiants la sol·licitud d'admissió al Màster se'ls demana d'adjuntar un curriculum vitae. Per a poder ser admesos a l'itinerari d'Interpretació de la Música Antiga, han d'adjuntar un enregistrament amb una durada mínima de 15 minuts, on aparegui el candidat en diferents moments de la seva interpretació, amb diversos estils de música antiga. Per a la seva admissió es pondera en un 25% el seu expedient i curriculum, i un 25% la seva experiència professional, acreditada a la interpretació. Aquesta selecció inicial marca ja un nivell d'exigència alt. Els criteris de selecció estan publicats a la pàgina de la UAB (<http://www.uab.cat/web/informacio-academica-dels-masters-oficials/l-oferta-de-masters-oficials/admissio/requisits-i-criteris/musicologia-educacio-musical-i-interpretacio-de-la-musica-antiga-1096480139523.html?param1=1096482868734>) i també de l'ESMUC (<http://www.esmuc.cat/Masters-i-postgraus/Ofertra-de-cursos/Interpretacio-de-la-musica-antiga/Preinscripcio-i-matricula>).

A l'enquesta que hem portat a terme, es palesa que la majoria d'estudiants ja han tingut contacte amb el món laboral. La resposta a les preguntes del qüestionari ens dona els resultats següents:

Sí han tingut experiència laboral prèvia	78,6%
No han tingut experiència laboral prèvia	21,4%

Del total d'estudiants que havien tingut una relació amb el món laboral, un segment important ja havien desenvolupat una feina a temps complert, mentre que un percentatge lleument menor només havien tingut feines de tipus ocasionals:

Havia treball a temps complert amb una feina relacionada amb els estudis previs	35,7%
Havia treball a temps parcial amb una feina relacionada amb els estudis previs	42,9%

Una altra de les preguntes adreçades als estudiants egressats ha obtingut el seu grau de satisfacció envers el Màster, considerant la millora assolida després dels estudis del Màster. Les respostes han estat majoritàriament positives a la pregunta "Respecta la feina prèvia a l'inici del màster, heu millorat o vau millorar:

Si	92,9%
No	7,1%

b) Nivell d'institucionalització de la connexió entre programa formatiu i mercat labora.

Pel que fa a la connexió entre el programa formatiu i el mercat laboral, el Màster ha establert en els darrers anys un seguit de convenis de col·laboració, adreçats a vehicular la relació dels estudiants amb entitats organitzadores de cicles de concerts, així com a institucions que empleen els estudiants egressats. Són:

- Festival de Ambronay (<http://festival.ambronay.org/>). Evidències recollides en document adjunt.
- Festival de Les Açores. Evidències recollides en document adjunt.
- Festival d'Orgue Diamantina (Belorizonte, Brasil). Evidències recollides en document adjunt.
- Museu de la Música de Barcelona. Evidències recollides en document adjunt.

L'Escola Superior de Música de Catalunya manté també vincles institucionals amb prestigiosos centres de formació superior a l'àmbit europeu. Aquests contactes reverteixen tant en la formació com en la posterior projecció professional dels estudiants egressats, tot relacionant-los amb grups instrumentals i amb festivals que són organitzats pels centres de recerca i docents amb els que manté relació institucional:

- Schola Cantorum Basilensis (<http://www.scb-basel.ch>)
- Departament de Música Antiga del Conservatori de La Haya (<http://www.koncon.nl/en>)
- Institut Orpheus de Gant (<http://www.orpheusinstituut.be/>)

c) Estatus de les pràctiques externes en el pla d'estudis

El disseny del curriculum dona un importància cabdal a la pràctica instrumental, i als mòduls en els quals la vessant pràctica ocupa un lloc destacat. Dels 90 crèdits ECTS que configuren el disseny curricular de la línia d'Interpretació de la Música Antiga, 45 ECTS tenen un perfil específicament orientat cap a la praxi:

- "La Praxi Interpretativa de la Música Antiga" (10 ECTS)
- "Gestió i Realització de Projectes de Música Antiga" (10 ECTS)
- "Pràctiques Interpretatives" (10 ECTS)
- "Treball de Fi de Màster" (15 ECTS)

D'aquests mòduls, 25 crèdits ECTS són de tipus Obligatoris. Un d'ells, "La Praxi Interpretativa de la Música Antiga" és del tipus Obligatori d'especialitat. Així es garanteix que la vessant pràctica sigui el nucli principal d'aquesta línia dels Màster de manera que se'n pugui garantir el programa formatiu orientat cap a l'ocupabilitat.

Sobre el Treball de Fi de Màster cal subratllar que presenta una singularitat ben important envers la línia de recerca. Els estudiants que cursen la línia professionalitzadora realitzen una prova doble com a resultat final del TFM, consistent en un concert final, posterior a l'exposició per escrit i defensada davant del tribunal del seu projecte de concert.

A més a més del disseny específic del Pla d'estudis, es realitzen Pràctiques Externes, mesurades amb criteris públics. Els estudiants del Màster han realitzat pràctiques, sota la supervisió del professorat docent, dins els següents cicles de concerts:

- Concerts al Museu de la Música dins del cicle "Silenci, fem Música"
- Concerts al Museu de la Música dins del cicle "Un Café amb CPEBach i Família"
- Recitals finals de Grau i Màster a l'Auditori i Museu de la Música
- Col·laboració dels estudiants del màster de Música Antiga al cicle integral d'interpretació de les *Cantates* de J. S. Bach en format participatiu, les "Bach zum Mitsingen". El format de la participació s'organitza a partir de una beca per a estudiants: <http://www.bachzummitsingen.com>
- Concert del Conjunt d'Antiga al festival de Música Antiga de Les Açores (Portugal) dir. E.Moreno
- Recital de música Novohispana de Lucía Salas
- Concert de Valls a Bach, Saló del Tinell i Sant Feliu de Llobregat
- Concert d'estudiants del màster de Música Antiga a la Vila Bossi Bodio Lornago (Milà, Itàlia), sota la direcció del professor Lorenzo Coppola
- Concert del Ensemble de violes de gamba d'Antiga, Cripta Sagrada Família
- Concert "Músiques de l'Arxiduc", al Palau de Pedralbes de Barcelona.
- Concert Bach a les "Misses Polifòniques" en col·laboració amb el grup Ars Longa, Monestir de Pedralbes.
- Concerts al Born Centre Cultural.
- Concerts amb el grup "El teatre instrumental". Direcció del professor Lorenzo Coppola
- Participació en el Gran Conjunt: òpera *Venus i Adonis* de John Blow. Conjunt d'Antiga, sota la direcció del professor Xavier Diaz. Lloc: Auditori de Barcelona i El Prat de Llobregat. Data: 31 de gener de 2014.
- Gran Conjunt 2on quadrimestre: òpera *Il Nome più Glorioso* d'Antonio Caldara, Conjunt d'Antiga, sota la direcció del professor Emilio Moreno. Lloc: Auditori de Barcelona. Data: Maig de 2014.
- Participació en el Congrés de Música Hispànica co-organitzat entre l'Esmuc, universitats de Lleida i de la Rioja. Lloc: Barcelona, Auditori. Data: 14-16 de juliol de 2014.
- Participació en els Seminaris L'Heremènèutica Felç "Tartini" i "Muffat"

Els resultats assolits dins d'aquests concerts s'integren en l'avaluació dels mòduls en els quals estan integrats. Els concerts estan absolutament relacionats amb les competències necessàries per a obtenir èxit en l'ocupabilitat dels estudiants.

A.2. Perfil professional del PDI

El professorat que imparteix docència a l'itinerari d'Interpretació de la Música Antiga està compost per un grup de 20 professionals d'una altíssima acreditació en la pràctica instrumental, i en especial en el món de la Interpretació amb Criteris Històrics Informatos. La seva tria s'adequa a les diferents disciplines en interpretació dels estudiants matriculats, de manera que de forma específica són especialistes en instruments habituals dels grups que es dediquen de manera professional a la Interpretació de la Música Antiga.

Això garanteix que tots els estudiants matriculats en aquest itinerari puguin rebre docència específica en l'instrument i/o en la pràctica instrumental en la que es volen especialitzar.

La llarga trajectòria com a professionals dels docents garanteix que puguin només transmetre la seva experiència, i alhora que garanteixin les pràctiques professionals dels estudiants amb un excel·lent nivell d'eficàcia. Reunim al quadre següent els principals links del PDI amb les seves pàgines web principals, dels seus representants artístics o dels principals grups instrumentals amb els quals col·laboren habitualment.

Almajano, Marta	http://www.dairea.es/solistas/almajano/biografia.htm
Ackerman, Andrew	http://www.austriabarockakademie.at/instructors/andrew-ackerman
Balssa, Emmanuel	http://www.lindoro.es/artistasdefault.php?artista=13
Blanch, Xavier	http://www.hippocampus.es/componente.php?id=13
Borràs, Josep	https://fagotistes.wordpress.com/professors/
Climent, Lambert	http://www.lambertcliment.es
Coll, Lluís	http://lacaravaggia.wix.com/lacaravaggia
Coppola, Lorenzo	http://www.accademiavillabossi.com/professori/lorenzo-coppola/
Díaz, Xavier	http://xavierdiazlatorre.org/Xavier_Diaz-Latorre/home.html
Estevan, Pedro	https://es.wikipedia.org/wiki/Pedro_Estevan
Galassi, Mara	http://polyhymnion.org/mus/galassi/
Garrigosa, Francesc	http://www.casacota.cat/perl?num=1215572937
Gascón, Montserrat	http://www.montserratgascon.com
Guglielmi, Luca	http://www.lucaguglielmi.com
Martínez, Eduard	https://www.linkedin.com/pub/eduard-martinez-borruel/33/955/a18
Moreno, Emilio	http://www.glossamusic.com/glossa/artist.aspx?lang=es&id=16
Hantaí, Marc	http://www.scb-basel.ch/index/115449,?_LANGUAGE=en
Pustilnik, Monica	http://www.monicapustilnik.com
Romaní, Albert	http://www.esmuc.cat/spa/La-Escuela/Departamentos/Musica-antigua/Professorat-Asignaturas/Albert-Romani
Rubio, Paco	http://capellademministrers.es

Entre els professors docents al Màster, així com entre els estudiants matriculats al Màster, existeix un important grau d'internacionalització. Un 35 % de la plantilla del professorat és de procedència estrangera. Ara bé, aquesta xifra no té massa rellevància, si tenim present que el 100% dels docents són membres en actiu de grups de cambra i d'orquestrades que es mouen en un àmbit internacional. En concret, el professorat està vinculat amb 23 orquestrades de tipus internacional. Totes elles es poden considerar pertanyents a un nivell d'excel·lència de primera línia, tal i com es detalla al llistat següent:

Il Giardino Armonico	http://www.ilgiardinoarmonico.com
Le Concert des Nations	http://www.fundaciocima.org/presentacio-5/
Hesperion XX	http://www.fundaciocima.org/presentacio-3/
Les Arts Florissants	http://www.arts-florissants.com
La Chapelle Royale	https://en.wikipedia.org/wiki/La_Chapelle_Royale
Ensemble 415	http://www.allmusic.com/artist/mn0000491509
Ensemble Stravaganza	http://ensemble-stravaganza.com/home?lg=en
Schola Antiqua	http://www.scholaantiqua.com
El Concierto Español	http://www.elconciertoespanol.com
Les talens Lyriques	http://www.lestalenslyriques.com
Chamber Orchestra of Europe	http://www.coeurope.org
Europa Galante	http://www.europagalante.com
La Capella Reial de Catalunya	http://www.fundaciocima.org/presentacio-4/
The Orchestra of the Eighteenth Century	http://www.orchestra18c.com
Ensemble Zefiro	http://www.ensemblezefiro.it
New York Baroque Collegium	http://nybaroquedance.org
Le Concert Spirituel	http://www.concertspirituel.com
La Petite Bande	http://www.lapetitebande.be

El contacte amb aquests grups internacionals en pot garantir que els estudiants puguin reeixir en la seva recerca en el món laboral. És necessari tenir present que les vies d'empleabilitat en el món de la música segueixen uns paràmetres que no són equiparables amb altres especialitats. No existeixen borses de treball, ni col·legis corporatius que es poden trobar altres egressats de Màsters. Tenim constància que molts dels estudiants que han acabat estudis del Màster han estat seleccionats per a tocar grups orquestrals de primera fila. Això constitueix un element a valorar de la idoneïtat assolida amb les pràctiques professionals, i de forma indirecta representa un aval per part dels ocupadors al voltant de la formació rebuda pels titulars. Els grups en els quals estan tocant estudiants egressats són:

- L'Orquestra Barroca Europea (EUBO)
- Orquestra Barroca de Sevilla
- Orquestra *Concierto Español*
- Orquestra Al Ayre Español
- Orquestra Barroca Catalana
- Orchestra of the Eighteenth Century
- La Chapelle Royale

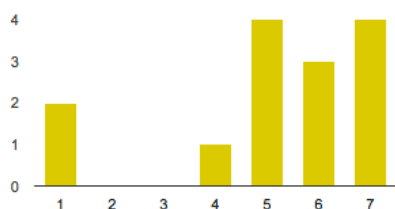
A.4. Satisfacció amb la formació per a l'ocupabilitat

S'han seguit els mateixos criteris de l'Enquesta de l'AQU Catalunya per a mesurar el grau de satisfacció amb la formació assolida a través del Màster. En les respostes hem tingut uns percentatges, segons les procedència dels estudiants de:

Província de Barcelona	35,7%
Província de Tarragona	7,1%
Resta de Comunitats Autònomes	28,6%
Resta d'Europa	14,3%
Altres (Amèrica i Àsia)	14,3%

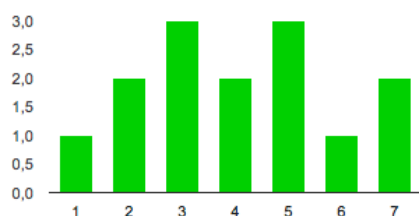
Un segment majoritari dels estudiants estan satisfets amb la feina actual obtinguda després d'haver cursat el Màster. Les puntuacions es basen en un rag que va des de 1 (poc satisfet) a 7 (del tot satisfet)

1	14,3%
2	0%
3	0%
4	7,1%
5	28,6%
6	21,4%
7	28,6%

En relació amb el nivell de retribució, i a partir dels mateixos rangs, el nivell de satisfacció ha estat:

1	7,1%
2	14,3%
3	21,4%
4	14,3%
5	21,4%
6	7,1%
7	14,3%

L'impacte del Màster en l'augment d'oportunitats de trobar feina és molt significatiu. Cal tenir present, a més a més, que una part important dels estudiants que han cursat al Màster hi han accedit tot posseint amb anterioritat una feina principal. Per tant, malgrat no els hagi ajudat a trobar una nova feina –ja la tenien– sí que es pot mesurar l'existència d'una millora posterior, expressada en les respostes anteriors. La majoria dels estudiants han valorat

de manera positiva l'impacte del Màster en trobar feina, com es desprèn de les respostes a partir dels mateixos rangs:

1	14,3%
2	7,1%
3	14,3%
4	35,7%
5	7,1%
6	14,3%
7	7,1%

A l'hora d'assumir noves funcions i responsabilitats per part dels estudiants, després d'haver cursat el Màster, ens trobem també amb unes respostes força positives. Tornem a insistir en la circumstància assenyalada anteriorment, en la que un 35,7% dels estudiants estava treballant ja a temps complert. En aquest sentit, les respostes ens mostren que la meitat dels estudiants han pogut desenvolupar noves responsabilitats amb graus diferents:

1	28,6%
2	0%
3	7,1%
4	28,6%
5	7,1%
6	28,6%
7	0%

Els tres aspectes de l'enquesta en els quals el Màster ha mostat posseir una major fortalesa, tots ells relacionats amb la capacitat de desenvolupar-se i millorar en la inserció laboral, han estat en:

Valoració del grau d'enriquiment i enfortiment de la formació acadèmica professionalitzadora

1	7,1%
2	0%
3	14,3%
4	14,3%
5	14,3%
6	21,4%
7	28,6%

Valoració del nivell de formació rebut al Màster en la Formació Pràctica:

1	7,1%
2	0%
3	7,1%
4	14,3%
5	28,6%
6	14,3%

7	28,6%
---	-------

Valoració del nivell de formació rebut al Màster en el desenvolupament de la capacitat en trobar documentació, identificar fonts i recursos professionals:

1	7,1%
2	7,1%
3	0%
4	7,1%
5	21,4%
6	35,7%
7	21,4%

Pel que fa a la valoració en general del Màster, aplicada sobre els estudis específics i també sobre els centres docents on han portat a terme els estudis, les dades obtingudes són positives. El percentatge d'estudiants que tornarien a triar el mateix Màster és del 64,3%. El percentatge d'estudiants que tornarien a triar els mateixos Centres docents (UAB-ESMUC) és del 71,4%.

A.5. Revisió i millora del programa formatiu

a) Els mòduls del Màster solen realitzar autoevaluacions anònimes dels seus estudiants per anar detectant l'evolució de l'efectivitat dels seus estudis. Entre els instruments que es fan servir per poder valorar la millora del programa educatiu tenim les referències a l'ocupabilitat dels estudiants egessats, i l'experiència aportada pel professorat implicat en la línia d'Interpretació de la Música Antiga, els quals són actius en diferents grups instrumentals de referència. Aquestes dades són compartides amb la coordinació del Màster per a proposar millores en la docència. Altres processos de millora en el programa formatiu són aplicats directament pels docents de cadascun dels mòduls, a partir de l'experiència extreta de les pràctiques en les que participen els estudiants, del tipus de concerts com els indicats anteriorment.

A més a més, l'ESMUC participa en fòrums tant nacionals com internacionals, en el marc d'intercanvis d'Institucions Musicals d'Ensenyament Superior. Exemples d'aquestes són les trobades impulsades per l'Association Européenne des Conservatoires. En elles es segueix l'evolució tant del mercat de treball, en especial el de la Interpretació de la Música Antiga, així com la diagnosi dels problemes que es poden redreçar des de l'acció docent. La darrera d'aquestes trobades ha tingut lloc al Conservatorio de San Pietro a Majella de Nàpols, el passat octubre de 2015.

La implicació del professorat de la línia de Recerca del Màster, tant en la vessant de Musicologia com d'Educació Musical, i també d'Interpretació de la Música Antiga, és una altra eina que garanteix la implicació sistemàtica dels canvis en la formació dels estudiants. Una part significativa dels docents són membres de la IMS (International Musicological Society), de la SEdeM (Sociedad Española de Musicología), SIM (Società Italiana di Musicologia). També comptem amb l'assessorament directe dels centres de la península

especialitzats en la Interpretació de la Música Antiga, com la Fundació CIMA (Centre Internacional de Música Antiga), el Museu de la Música de Barcelona.

b) Propostes de millora

Com a resultat de l'enquesta que s'ha portat a terme hem detectat que allí on de moment existeixen algunes mancances que caldrà millorar és en l'apartat del desenvolupament de la capacitat en comunicació oral i escrita, i en el treball en equips multidisciplinars. Del primer, un 23,1% del total dels enquestats opinen que podrien millorar de manera molt notable, enfront d'un 23,1% que li atorguen una puntuació d'un 6, i d'un 7,7% que li atorguen una puntuació de 7. Sobre la creació i treball d'equips multidisciplinars, ens trobem davant d'una disparitat considerable en les respostes obtingudes. Això es deu a què, fins al moment, no hi ha experimentació en el terreny de la Interpretació de la Música Antiga que tendeixi a una implicació multidisciplinar. Hem de reconèixer que s'està en un moment encara incipient. De totes maneres, aquest darrer factor quasi no té impacte sobre la inserció laboral, fins el moment.